

Warszawa, dnia 2 listopada 2018 r.

Poz. 1068

MEMORANDUM O POROZUMIENIU

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej o współpracy obronnej,

podpisane w Warszawie dnia 21 marca 2012 r.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Włoskiej, zwane dalej razem „Umawiającymi się Stronami” bądź z osobna „Umawiającą się Stroną”;
Potwierdzając swoje zobowiązania wynikające z Karty Narodów Zjednoczonych;
Pragnąc zwiększyć współpracę obronną w kontekście Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
Żywiąc przekonanie, że dwustronna współpraca obronna przyczyni się do lepszego zrozumienia swoich trosk o bezpieczeństwo i wzmocni ich zdolności obronne;
Wyrażając chęć prowadzenia wzajemnie korzystnej współpracy obronnej opartej na zasadach wzajemnego szacunku, zaufania i uznania interesów;
Mając na względzie postanowienia Umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r., zwanej dalej „NATO SOFA”;
Kierując się celami i zasadami Traktatu o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Włoską, sporządzonego w Warszawie dnia 11 października 1991 r.;
Biorąc pod uwagę postanowienia Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej w sprawie wzajemnej ochrony informacji niejawnych, podpisanej w Rzymie dnia 11 lutego 2005 r.;
Uzgodniły, co następuje:

ARTYKUŁ 1

Zasady ogólne

1. Umawiające się Strony będą działać zgodnie z ich wewnętrznym ustawodawstwem i międzynarodowymi zobowiązaniami w celu wspierania, ułatwiania i rozwijania współpracy obronnej na zasadzie wzajemności.
2. Organami odpowiedzialnymi za wykonywanie niniejszego Memorandum o Porozumieniu, zwanego dalej „Memorandum”, są:
  - Minister Obrony Narodowej i minister właściwy w sprawach gospodarki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej;
  - Ministerstwo Obrony w imieniu Republiki Włoskiej.

ARTYKUŁ 2

Definicje

Dla celów niniejszego Memorandum:

- 1) „Personel wojskowy” oznacza członków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Włoskiej;
- 2) „Personel cywilny” oznacza pracowników Sił Zbrojnych i ministerstw właściwych do spraw obrony Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Włoskiej;
- 3) „Strona wysyłająca” oznacza Umawiającą się Stronę wysyłającą swój personel wojskowy lub cywilny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub Republiki Włoskiej zgodnie z postanowieniami niniejszego Memorandum;
- 4) „Strona przyjmująca” oznacza Umawiającą się Stronę przyjmującą personel wojskowy lub cywilny Strony wysyłającej zgodnie z postanowieniami niniejszego Memorandum.

ARTYKUŁ 3

Obszary współpracy

Współpraca między Umawiającymi się Stronami może obejmować następujące obszary:

- 1) doświadczenia w zakresie bezpieczeństwa;
- 2) organizację sił zbrojnych, strukturę jednostek wojskowych jak również politykę kadrową i zarządzanie kadrami;
- 3) wykonywanie postanowień międzynarodowych traktatów w dziedzinach obronności, bezpieczeństwa i kontroli zbrojeń;
- 4) udział w misjach pokojowych i humanitarnych oraz innych przedsięwzięciach organizacji międzynarodowych dotyczących wspierania pokoju;
- 5) edukację i szkolenie wojskowe;
- 6) kwestie policji wojskowej;
- 7) nauki i badania wojskowe;
- 8) wojskową geografię, hydrografię i meteorologię;
- 9) wojskowe służby medyczne;
- 10) historię wojskowości, łącznie z muzeami wojskowymi i wymianą eksponatów;
- 11) bojowe służby poszukiwawczo-ratownicze;
- 12) wsparcie logistyczne na potrzeby sił zbrojnych;
- 13) zagadnienia prawne w dziedzinie obronności;
- 14) zastosowanie wojskowych systemów informatycznych i technologii komunikacyjnych;
- 15) ochronę środowiska w odniesieniu do zanieczyszczeń wynikających z działań jednostek wojskowych;
- 16) przemysły obronne Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Włoskiej;
- 17) inicjatywy w dziedzinie uzbrojenia i sprzętu wojskowego, łącznie z dostawami uzbrojenia i sprzętu wojskowego na rzecz sił zbrojnych, badaniami i rozwojem, konserwacją, remontami i modernizacją uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

ARTYKUŁ 4

Formy współpracy

Współpraca między Umawiającymi się Stronami będzie prowadzona, między innymi, w następujących formach:

- 1) spotkania ministrów właściwych do spraw obrony i ich przedstawicieli, w których z Rzeczypospolitej Polskiej będą uczestniczyli także przedstawiciele ministra właściwego do spraw gospodarki, jeżeli będą poruszane zagadnienia, o których mowa w artykule 3 punkty 16-17;
- 2) wymiana doświadczeń na szczeblu eksperckim;
- 3) udział personelu wojskowego i cywilnego w szkoleniach, ćwiczeniach wojskowych, studiach i kursach;
- 4) doradztwo fachowe i wsparcie, w szczególności w badaniach i rozwoju, remontach i renowacji uzbrojenia i sprzętu na potrzeby sił zbrojnych;
- 5) udział personelu wojskowego i cywilnego w misjach i operacjach, o których mowa w artykule 3 ustęp 4;
- 6) wymiana informacji, publikacji i materiałów szkoleniowych;
- 7) organizacja i udział w imprezach kulturalnych i sportowych.

ARTYKUŁ 5

Propozycje przedsięwzięć

Propozycje szczegółowych przedsięwzięć przeprowadzanych w ramach współpracy będą składane i uzgadniane poprzez właściwych attachés wojskowych.

ARTYKUŁ 6

Kwestie finansowe

1. Finansowanie wizyt w ramach przedsięwzięć współpracy będzie przeprowadzane zgodnie z następującymi zasadami:
  - 1) Strona wysyłająca zapewni i pokryje koszty:
    - a) podróży do terytorium Strony przyjmującej i z powrotem;
    - b) wyżywienia i zakwaterowania;
    - c) wymaganego ubezpieczenia osobowego, łącznie z ubezpieczeniem zdrowotnym i od nieszczęśliwych wypadków;
  - 2) Strona przyjmująca zapewni i pokryje koszty transportu wewnętrznego i przedsięwzięć kulturalnych podczas wizyty.
2. Strona przyjmująca zapewni wojskowemu i cywilnemu personelowi Strony wysyłającej, a także pracownikom ministerstwa właściwego do spraw gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej pierwszą pomoc medyczną zgodnie z właściwym ustawodawstwem wewnętrznym.
3. Zasady finansowania studiów w szkołach wojskowych, ćwiczeń wojskowych i wojskowych operacji zagranicznych będą określone w odrębnych porozumieniach i umowach.

ARTYKUŁ 7**Status prawny personelu**

Do statusu prawnego wojskowego i cywilnego personelu Strony wysyłającej podczas pobytu na terytorium Strony przyjmującej, łącznie z kwestią odpowiedzialności, mają zastosowanie postanowienia NATO SOFA.

ARTYKUŁ 8**Wzajemna ochrona informacji niejawnych**

Wzajemna ochrona informacji niejawnych wymienianych w związku z niniejszym Memorandum będzie wykonywana zgodnie z postanowieniami Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Włoskiej w sprawie wzajemnej ochrony informacji niejawnych, podpisanej w Rzymie dnia 11 lutego 2005 r.

ARTYKUŁ 9**Rozstrzygnięcie sporów**

Spory powstałe w związku z interpretacją lub stosowaniem niniejszego Memorandum będą rozstrzygane wyłącznie przez Umawiające się Strony poprzez dwustronne konsultacje i negocjacje.

ARTYKUŁ 10**Postanowienia końcowe**

1. Niniejsze Memorandum wejdzie w życie 30 dni po otrzymaniu późniejszej z dwóch notyfikacji, w których Umawiające się Strony wzajemnie poinformują się o wypełnieniu ich wewnętrznych procedur prawnych, niezbędnych do wejścia w życie niniejszego Memorandum.
2. Niniejsze Memorandum zawiera się na czas nieokreślony. Może być ono wypowiedziane przez Umawiające się Strony w drodze pisemnej notyfikacji. W takim przypadku niniejsze Memorandum wygaśnie 180 dni po otrzymaniu takiej notyfikacji przez drugą Umawiającą się Stronę.
3. Niniejsze Memorandum może być zmienione w każdym czasie za wzajemną zgodą Umawiających się Stron. W takim przypadku ustęp 1 będzie stosowany odpowiednio.

Sporządzono w Warszawie dnia 21 marca 2012 r. w dwóch oryginałach, każdy w językach polskim, włoskim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W razie jakiegokolwiek rozbieżności przy ich interpretacji tekst angielski będzie uznany za rozstrzygający.

**Z UPOWAŻNIENIA
RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Tomasz Siemoniak

**Z UPOWAŻNIENIA
RZĄDU REPUBLIKI WŁOSKIEJ**

Giampaolo Di Paola

**MEMORANDUM D'INTESA
FRA
IL GOVERNO DELLA REPUBBLICA DI POLONIA
E
IL GOVERNO DELLA REPUBBLICA ITALIANA
SULLA
COOPERAZIONE IN MATERIA DI DIFESA**

Il Governo della Repubblica di Polonia e il Governo della Repubblica Italiana, da qui in poi denominate collettivamente "le Parti Contraenti" e singolarmente "Parte Contraente";

Confermando il loro impegno con la Carta delle Nazioni Unite;

Desiderando migliorare la cooperazione in materia di difesa nel contesto della Politica Europea di Sicurezza e Difesa (PESD) e dell'Organizzazione del Trattato Nord Atlantico (NATO);

Nella convinzione che la cooperazione bilaterale per la difesa contribuirà alla comprensione reciproca dei problemi di sicurezza e al consolidamento delle rispettive capacità di difesa;

Nell'esprimere la loro aspirazione ad una cooperazione in materia di difesa che arrechi beneficio reciproco, basata sul reciproco rispetto, fiducia e riconoscimento dei rispettivi interessi;

Con riguardo per quanto previsto dalla Convenzione fra gli Stati partecipanti al Trattato Nord Atlantico sullo status delle loro Forze Armate, da qui in poi denominata "NATO SOFA", firmata a Londra il 19 giugno 1951;

Guidati dagli scopi e dai principi del Trattato sulle relazioni amichevoli e la cooperazione fra la Repubblica di Polonia e la Repubblica Italiana, firmato a Varsavia l'11 ottobre 1991;

Tenendo in considerazione quanto previsto dall'Accordo fra il Governo della Repubblica di Polonia e il Governo della Repubblica Italiana sulla protezione reciproca delle informazioni classificate, firmato a Roma l'11 febbraio 2005;

Hanno convenuto quanto segue:

ARTICOLO 1

Principi generali

1. Le Parti Contraenti agiranno in conformità con le rispettive legislazioni interne e con gli impegni internazionali, al fine di incoraggiare, facilitare e sviluppare la cooperazione in materia di difesa su base reciproca.
2. Le autorità responsabili dell'attuazione di questo Memorandum d'Intesa (d'ora in poi denominato il "MoU") sono:
  - per la Repubblica di Polonia: il Ministro della Difesa Nazionale e il ministro competente in materia economica;

- per la Repubblica Italiana: il Ministero della Difesa.

ARTICOLO 2

Definizioni

Ai fini di questo MoU:

- 1) per "Personale militare" si intendono i membri delle Forze Armate della Repubblica di Polonia e della Repubblica Italiana;
- 2) per "Personale civile" si intendono gli impiegati delle Forze Armate e dei ministeri competenti in materia di difesa della Repubblica di Polonia e della Repubblica Italiana;
- 3) per "Parte inviante" si intende una Parte Contraente che invia il proprio personale militare o civile nel territorio della Repubblica di Polonia e della Repubblica Italiana, in conformità con quanto previsto da questo MoU;
- 4) per "Parte ricevente" si intende una Parte Contraente che riceve il personale militare o civile della Parte inviante, in accordo con quanto previsto da questo MoU.

ARTICOLO 3

Ambiti di cooperazione

La cooperazione fra le Parti Contraenti potrà includere i seguenti ambiti:

- 1) esperienza in materia di sicurezza;
- 2) organizzazione delle Forze Armate, struttura delle unità militari, nonché politiche e gestione del personale;
- 3) attuazione di quanto previsto dai trattati internazionali sulla difesa, la sicurezza e il controllo delle armi;
- 4) partecipazione a missioni di pace e di soccorso umanitario e ad altre operazioni di organizzazioni internazionali riguardanti il supporto alla pace;
- 5) formazione e addestramento militari;
- 6) problematiche di politica militare;
- 7) scienza e ricerca militari;
- 8) geografia, idrografia e meteorologia militari;
- 9) servizi di sanità militare;
- 10) storia militare, compresi i musei militari e gli scambi di mostre;
- 11) servizi di Ricerca e Soccorso (CSAR);
- 12) supporto logistico per tutte le esigenze delle Forze Armate;
- 13) problematiche legali nel campo della difesa;
- 14) applicazione dei sistemi di informazione militari e delle tecnologie di informazione e comunicazione;
- 15) protezione dell'ambiente in rapporto all'inquinamento derivante dalle attività delle unità militari;
- 16) industrie della difesa della Repubblica di Polonia e della Repubblica Italiana;

- 17) iniziative nel campo degli armamenti e dell'equipaggiamento militare, inclusa la fornitura di armamenti e di equipaggiamento militare alle Forze Armate, ricerca e sviluppo, mantenimento, revisione e ammodernamento dell'armamento e dell'equipaggiamento militare.

ARTICOLO 4

Forme di cooperazione

La cooperazione fra le Parti Contraenti si svilupperà, *inter alia*, nelle seguenti forme:

- 1) incontri fra i Ministri competenti in materia di difesa e i loro rappresentanti, ai quali parteciperanno per la Repubblica di Polonia anche i rappresentanti del ministero competente in materia economica, ove siano implicate le questioni di cui all'Articolo 3, sottoparagrafi 16 e 17;
- 2) scambio di esperienza a livello di esperti;
- 3) partecipazione del personale civile e militare ad attività di addestramento, esercitazioni militari, studi e corsi;
- 4) consulenza e assistenza, particolarmente nel campo della ricerca e sviluppo, revisione e rinnovo degli armamenti ed equipaggiamenti per le esigenze delle Forze Armate;
- 5) partecipazione del personale militare e civile alle missioni e operazioni di cui all'Articolo 3, sottoparagrafo 4;
- 6) scambio di informazioni, pubblicazioni e materiale di addestramento;
- 7) organizzazione e partecipazione ad eventi culturali e sportivi.

ARTICOLO 5

Proposte di attività

Le proposte di specifiche attività condotte nell'ambito della cooperazione saranno inoltrate e concordate tramite i rispettivi addetti militari.

ARTICOLO 6

Questioni finanziarie

1. Il finanziamento delle visite nel quadro delle attività di cooperazione avverrà in accordo con i seguenti principi:
  - 1) la Parte inviante fornirà e coprirà i costi di:
    - a) viaggio di andata e ritorno da e verso il territorio della Parte ricevente;
    - b) vitto e alloggio;
    - c) assicurazioni obbligatorie per il personale, inclusa assicurazione sanitaria e infortuni;
  - 2) La Parte ricevente fornirà e coprirà i costi dei trasporti interni e delle attività culturali durante la visita.
2. La Parte ricevente fornirà il primo soccorso medico al personale militare e civile della Parte inviante e agli impiegati del ministero competente in materia

economica della Repubblica di Polonia, in accordo con le rispettive legislazioni interne.

3. I principi finanziari per quanto riguarda la frequentazione di scuole militari, le esercitazioni militari e le operazioni militari all'estero saranno definiti in accordi e convenzioni separate.

ARTICOLO 7

Statuto legale del personale

Lo statuto legale del personale militare e civile della Parte inviante durante il soggiorno sul territorio della Parte ricevente, incluse le questioni di responsabilità, sarà regolato secondo quanto previsto dal NATO SOFA.

ARTICOLO 8

Protezione reciproca delle informazioni classificate

Le protezione reciproca delle informazioni classificate scambiate nell'ambito di questo MoU avverrà secondo quanto previsto dall'Accordo fra il Governo della Repubblica di Polonia e il Governo della Repubblica Italiana sulla protezione reciproca delle informazioni classificate, firmato a Roma l'11 febbraio 2005.

ARTICOLO 9

Risoluzione delle controversie

Le controversie che dovessero sorgere dall'interpretazione o dall'applicazione di questo MoU saranno risolte esclusivamente dalle Parti Contraenti, tramite consultazioni o negoziazioni bilaterali.

ARTICOLO 10

Disposizioni finali

1. Questo MoU entrerà in vigore trenta (30) giorni dopo la ricezione della seconda delle due notifiche con le quali le Parti Contraenti si informeranno reciprocamente del completamento delle rispettive procedure interne necessarie per l'entrata in vigore.
2. Questo MoU viene concluso per un periodo indefinito. Ciascuna Parte Contraente può porvi termine tramite notifica scritta. In tal caso questo MoU cesserà i suoi effetti centottanta (180) giorni dopo la data di ricezione della suddetta notifica.
3. Questo MoU può essere emendato in qualsiasi momento previo consenso scritto delle Parti Contraenti. In tal caso il Paragrafo 1 sarà adeguatamente applicato.

Firmato a Varsavia il 21 marzo 2012 in due originali, ciascuna in lingua polacca, italiana e inglese, tutti i testi essendo ugualmente autentici. In caso di divergenze nell'interpretazione, prevarrà il testo in lingua inglese.

**PER IL GOVERNO
DELLA REPUBBLICA DI POLONIA**

Tomasz Siemoniak

**PER IL GOVERNO
DELLA REPUBBLICA ITALIANA**

Giampaolo Di Paola

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF POLAND
AND
THE GOVERNMENT OF THE ITALIAN REPUBLIC
ON
DEFENCE COOPERATION**

The Government of the Republic of Poland and the Government of the Italian Republic, hereinafter referred collectively to as the “Contracting Parties” and individually as a “Contracting Party”;

Confirming their commitment to the Charter of the United Nations;

Desiring to enhance defence cooperation in the context of European Security and Defence Policy (ESDP) and North Atlantic Treaty Organization (NATO);

Convinced that bilateral defence cooperation will contribute to better understanding of each other's security concerns and consolidate their respective defence capabilities;

Expressing their aspiration for mutually beneficial defence cooperation based on mutual respect, confidence and recognition of the interests;

Having regard to the provisions of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the status of their forces, hereinafter referred to as the “NATO SOFA”, done in London on 19th June 1951;

Led by the aims and the principles of the Treaty on friendly relations and cooperation between the Republic of Poland and the Italian Republic, done in Warsaw on 11th October 1991;

Taking into account the provisions of the Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Italian Republic on mutual protection of classified information, done in Rome on 11th February 2005;

Have agreed on the following:

ARTICLE 1

General Principles

1. The Contracting Parties shall act in conformity with their respective domestic legislation and international commitments in order to encourage, facilitate and develop defence cooperation on a mutual basis.
2. The authorities responsible for the implementation of this Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as the “MoU”) are:
  - on behalf of the Republic of Poland: the Minister of National Defence and the minister competent for economy matters;
  - on behalf of the Italian Republic: the Ministry of Defence.

ARTICLE 2

Definitions

For the purpose of this MoU:

- 1) "Military personnel" means members of the Armed Forces of the Republic of Poland and the Italian Republic;
- 2) "Civilian personnel" means the employees of the Armed Forces and ministries competent for defence matters of the Republic of Poland and the Italian Republic;
- 3) "Sending Party" means a Contracting Party sending its military or civilian personnel to the territory of the Republic of Poland or the Italian Republic, in accordance with the provisions of this MoU.
- 4) "Receiving Party" means a Contracting Party receiving military or civilian personnel of the Sending Party in accordance with the provisions of this MoU.

ARTICLE 3

Areas of Cooperation

Cooperation between the Contracting Parties may include the following areas:

- 1) experience in security;
- 2) organisation of the armed forces, military units structure, as well as personnel policy and management;
- 3) implementation of provisions of the international treaties on defence, security and arms control;
- 4) participation in peace and humanitarian relief missions and in other operations of international organisations regarding peace support;
- 5) military education and training;
- 6) military police issues;
- 7) military science and research;
- 8) military geography, hydrography and meteorology;
- 9) military medical services;
- 10) military history, including military museums and exchange of exhibits;
- 11) Combat Search And Rescue (CSAR) services;
- 12) logistic support for the needs of the armed forces;
- 13) legal issues in the field of defence;
- 14) application of military information systems and information and communication technologies;
- 15) environment protection in relation to pollution resulting from the activities of military units;
- 16) defence industries of the Republic of Poland and the Italian Republic;
- 17) initiatives in the field of armament and military equipment, including provision of armament and military equipment to the armed forces, research and development, maintenance, overhaul and modernisation of armament and military equipment.

ARTICLE 4 **Forms of Cooperation**

Cooperation between the Contracting Parties shall be developed, *inter alia*, in the following forms:

- 1) meetings of ministers competent for defence matters and their representatives, in which from the Republic of Poland the representatives of the minister competent for economy matters shall also participate if issues mentioned in Article 3 Subparagraphs 16 and 17 are involved;
- 2) exchange of experience on expert level;
- 3) participation of the military and civilian personnel in training activities, military exercises, studies and courses;
- 4) expert advice and assistance, in particular in research and development, overhaul and refurbishment of armament and equipment for the needs of armed forces;
- 5) participation of military and civilian personnel in missions and operations mentioned in Article 3 Subparagraph 4;
- 6) exchange of information, publications and training materials;
- 7) organisation of and participation in cultural and sports events.

ARTICLE 5 **Proposals of Activities**

The proposals of specific activities conducted within the cooperation shall be made and agreed through the respective military attachés.

ARTICLE 6 **Financial Issues**

1. The financing of visits in the framework of cooperation activities shall be carried out in accordance with the following principles:
  - 1) the Sending Party shall provide and cover the costs of:
    - a) travel to and from the territory of the Receiving Party;
    - b) food and accommodation;
    - c) required personnel insurance, including health and injury insurance;
  - 2) the Receiving Party shall provide and cover the costs of domestic transportation and cultural activities during the visit.
2. The Receiving Party shall provide the first medical aid to the military and civilian personnel of the Sending Party and to the employees of the ministry competent for economy matters of the Republic of Poland, in accordance with the respective domestic legislation.
3. Financial principles related to studies at military schools, military exercises and military operations abroad shall be defined in separate agreements or arrangements.

ARTICLE 7**Legal Status of Personnel**

Legal status of military and civilian personnel of the Sending Party during their stay on the territory of the Receiving Party, including liability and responsibility issues, shall be governed by the provisions of the NATO SOFA.

ARTICLE 8**Mutual Protection of Classified Information**

The mutual protection of classified information exchanged in connection with this MoU shall be executed in accordance with the provisions of the Agreement between the Government of the Republic of Poland and the Government of the Italian Republic on mutual protection of classified information, done in Rome on 11th February 2005.

ARTICLE 9**Settlement of Disputes**

Disputes arising out of the interpretation or application of this MoU shall be settled exclusively by the Contracting Parties through bilateral consultations or negotiations.

ARTICLE 10**Final Provisions**

1. This MoU shall enter into force thirty (30) days after receipt of the second of the two notifications by which the Contracting Parties inform each other on the completion of their national legal procedures necessary for this MoU to enter into force.
2. This MoU is concluded for an indefinite period. It may be terminated by each Contracting Party through a written notification. In this case the MoU expires one hundred and eighty (180) days from the date of receipt of such notification.
3. This MoU may be amended at any time by a written mutual consent of the Contracting Parties. In such case the Paragraph 1 shall be applied adequately.

Done in Warsaw on 21st March 2012 in two originals, each in the Polish, Italian and English languages, all text being equally authentic. In case of any discrepancy in their interpretation, the English text shall prevail.

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF POLAND**

Tomasz Siemoniak

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE ITALIAN REPUBLIC**

Giampaolo Di Paola